

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління
та національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Каптенко Максим Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК 350.070
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНІХ ІНСТРУМЕНТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ М.О.Каптенко
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи

Якобчук Валентина Павлівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ к. е. н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри _____

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри _____

№ __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище ,ім'я, по батькові)

«__» _____ 20__ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив (ла)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище ,ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Каптенко М.О. Удосконалення освітніх інструментів реалізації політики держави в правоохоронній сфері. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування – Поліський національний університет, Житомир, 2021.

Представлено теоретичне обґрунтування та практичні інструменти регулювання реалізації освітньої політики держави в правоохоронній діяльності. Акцентовано увагу на механізмах управління розвитком закладів правоохоронної освіти в умовах децентралізації та формування територіальних громад. Виявлено основні проблеми та окреслено перспективи їх вирішення з використанням європейського досвіду державної політики в сфері освіти правоохоронних органів. Проілюстровано досвід організації діяльності навчальних закладів Німеччини в напрямку підготовки поліцейських кадрів. Запропоновано механізми оптимізації адміністративного впливу на діяльність закладів правоохоронної освіти.

Ключові слова: освіта, політика, держава, інструменти, адміністрування, територіальна громада, організація, управління.

SUMMARY

Kaptenko M.O. Improvement of educational tools for implementing state policy in the law enforcement sphere. – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for the master's degree in specialty 281 – Public Administration and Administration – Polissa National University, Zhytomyr, 2021.

Theoretical substantiation and practical tools for regulating the implementation of the state's educational policy in law enforcement activities are presented. Attention is paid to the mechanisms of managing the development of law enforcement education institutions in the conditions of decentralization and the formation of territorial communities. The main problems were identified and the prospects for their solution were outlined using the European experience of state policy in the field of law enforcement education. The experience of organizing the activities of German educational institutions in the direction of police training is illustrated. Mechanisms for optimizing administrative influence on the activities of law enforcement education institutions are proposed.

Keywords: education, politics, state, tools, administration, territorial community, organization, management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ	7
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	13
РОЗДІЛ 3. ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРАВООХОРОННОЮ ОСВІТОЮ В НІМЕЧЧИНІ.....	20
ВИСНОВКИ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

Актуальність теми. Державна політика в сфері правоохоронної діяльності є основною складовою безпекової політики держави. Вона повинна зайняти центральне місце в системі заходів спрямованих на забезпечення публічної безпеки, стати складовою механізму публічного управління правоохоронною діяльністю. Правоохоронна політика — це система заходів, які реалізує держава в напрямку публічної безпеки, реалізації конституційних прав і свобод людини, захисту її інтересів.

Проблеми реалізації державної політики в сфері правоохоронної діяльності досі належним чином не досліджувались, також в працях науковців спостерігається дискусійність в поглядах на концептуальні засади публічної безпеки. Також потребує уточнення субординація понять «правоохоронні органи», «правоохоронна система», «правоохоронний механізм», «правоохоронна діяльність», немає загального наукового підходу змістовного наповнення освітніх інструментів в сфері правоохоронної діяльності.

Потрібні інструменти, механізми та моделі публічного управління освітнім процесом в правоохоронних освітніх закладах на основі широкого застосування світового досвіду, міжмуніципального співробітництва між різними типами освітніх установ. Питання управління закладами освіти та освітніми системами досліджувались вітчизняними та зарубіжними вченими, а саме В. Андрущенком, О. Бондарем, Б. Гершунським, К. Гораш, І. Зязюном, В. Кременем, В. Масловим, В. Мелешко, О. Онаць, В. Олійником, С. Сисоєвою, О. Савченко, Ю. Павлюком та іншими дослідниками. Вони розкривають особливості модернізації систем освіти, перспективи їх розвитку, механізми реалізації державної політики в сфері освіти. Але, існуючі проблеми в галузевих освітніх інституціях потребують подальших досліджень

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є систематизація наукових поглядів та підходів до реалізації освітніх інструментів державної політики в сфері правоохоронної діяльності та розробка заходів по її удосконаленню в контексті завершення децентралізаційних процесів..

Для досягнення цієї мети поставлено та вирішено ряд завдань:

- дослідити нормативно-правове та інституційне забезпечення реалізації освітньої політики
- визначити специфічні риси модернізації системи правоохоронної освіти ;
- ідентифікувати фактори розвитку системи правоохоронної освіти та запропонувати механізми їх оптимізації.

Об'єктом дослідження є процес реалізації освітніх інструментів державної політики в сфері правоохоронної діяльності. *Предметом дослідження* є сукупність актуальних питань удосконалення освітніх інструментів політики держави в правоохоронній діяльності в умовах децентралізації.

Методи дослідження. В дослідженні систематизовані теоретико-методологічні основи до ідентифікації перспективних напрямів розвитку системи освіти в сфері правоохоронної діяльності на основі державного сприяння та світового досвіду. При підготовці та написанні кваліфікаційної роботи використані загальнонаукові та спеціальні методи, а саме: аналізу і синтезу, індукції та дедукції, монографічний метод, порівняльного аналізу, розрахунково-конструктивний підхід, статистичний, структурний. *Інформаційною базою дослідження* буди дані Державного комітету статистики, Міністерства освіти, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених. **Практичне значення одержаних результатів.** Основні положення роботи та практичні рекомендації, представлені, як методичні рекомендації для діяльності закладів освіти в системі правоохоронної роботи.

Основні положення і результати дослідження представлені на Науково-практичній конференціях в Поліському національному університеті. **Публікації.** Основні теоретичні положення, висновки та рекомендації за темою дослідження викладені автором у 3 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

У вступній частині було акцентовано увагу на твердженні, що усталених наукових уявлень про освітню правоохоронну політику держави та її пріоритети в сучасній науці нема. Є ряд суперечностей у представників вітчизняної науки, щодо реалізації інструментів державного регулювання освітніх процесів в системі правоохоронної діяльності та загроз публічної безпеки. Таким чином, значущість розробки та реалізації заходів правоохоронної політики в сфері освіти визначається впровадженням нових концептуальних підходів, що відповідають сучасним демократичним принципам публічного управління та позитивним досягненням світової практики.

Концепція — це комплекс системних теоретичних ідей, програмних дій, конкретних заходів вирішення актуальної проблеми. Як показує практика публічного управління останніх років, потрібна трансформація концептуальних підходів до сучасного етапу розвитку освітніх систем в правоохоронній діяльності. Сьогодні, однією з провідних тенденцій розвитку освіти в системі правоохоронної діяльності, є перехід до нових ціннісних принципів, зумовлених демократичними уявленнями про освіту в системі правоохоронної діяльності.

Перехід до постіндустріального суспільства вимагає активізації трансформаційних процесів та наукових підходів до інструментів надання освітніх послуг. Виникає необхідність модернізації теорій публічного управління, розробки нових підходів до підвищення якості державної політики в сфері правоохоронної освіти. Одним з перспективних напрямів перетворення традиційних освітніх практик в правоохоронній діяльності є зміна ціннісних основ управління освітою, наближення їх до ментальних, культурних і духовних цінностей, які визначають інструменти та механізми надання освітніх послуг в певних сферах життєдіяльності.

Формування системи освіти в правоохоронній діяльності знаходиться на етапі становлення, що передбачає визначення ціннісних орієнтирів публічного управління освітніми установами, змістовне наповнення основних компонентів

освітнього процесу; модернізації механізмів прийняття управлінських рішень; пошук інструменті ефективної державної політики розвитку освітніх закладів.

Теоретичною основою дослідження є праці та теорії Р. М. Андрєєва, А. С. Горщиківа, в. І. Зверєва, Ю. А. Конаржевського, В. Ю. Кричевського, В. С. Лазарева, О. Е. Лебедєва, А. М. Моїсеєва, М. М. Поташника, В. П. Симонова, П. І. Третьякова; питання ціннісної проблематики освіти розглядалися в працях Б. С. Гершунського, І. С. Батракова, Є. В. Бондаревської, В. Г. Воронцова, П. Карстаньє, А. В. Кирьякова, В. А. Сластеніна, В. В. Серікова, В. В. Уланова, Л. І. Фішмана, Г. І. Чижакова, В. А. Ядова, результати досліджень з проблематики якості освіти досліджували Г. А. Бордовський, А. Е. Бахмутський, В. А. Кальней, А. Н. Майоров, А. А. Нестеров, М. М. Поташник, А. І. Субетто, СЮ. Трапицин, С. Е. Шишов.

Принципи управління освітніми установами закріплені Законом про освіту, який визначає особливості структури управління, характерні для освітніх установ того чи іншого типу, встановлюються Типовими положеннями розробленими для конкретних сфер надання освітніх послуг з врахуванням їх специфіки і цілей . Законодавство розмежовує управління державними і приватними освітніми установами, визначає суб'єктів освітніх відносин, регулює функції освітніх закладів.

В умовах адміністративно-територіального реформування активізувались принципи самостійності, автономності, публічності діяльності освітніх установ у вирішенні більшості питань розвитку освітньої галузі. Самостійно і автономно здійснюється організація, планування та контроль за освітнім процесом, підбір і розстановка кадрів, наукова, фінансова, господарська діяльність. Ступінь повноважень освітніх закладів визначається в залежності від сфери надання освітніх послуг, які поділяються на:

1. Повноваження фінансового і матеріального забезпечення освітнього процесу. Освітньою установою здійснюється фінансове та матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу в межах власних ресурсів. Можливе залучення додаткових фінансових і матеріальних ресурсів на основі кредитування та безповоротної фінансової допомоги держави та органів місцевого самоврядування.
2. Повноваження в сфері кадрового забезпечення освітнього процесу полягають у встановленні структури управління, затвердженні штатного розкладу, розподілу

посадових обов'язків. Здійснення підбору та прийому на роботу, розстановка кадрів, підвищення їх кваліфікації; визначення ставок зарплати і посадових окладів в межах власних фінансових ресурсів, надбавки і доплати тощо.

3. Повноваження щодо організаційного та методичного забезпечення надання освітніх послуг. Закладом освіти самостійно здійснюється організація освітнього процесу у відповідності до статуту. Самостійно розробляються і затверджуються компоненти державного освітнього стандарту, освітні програми та навчальні плани, робочі навчальні програми, календарні навчальні графіки.

4. Нормотворчі повноваження реалізуються при розробці та прийнятті локальних нормативних актів, необхідних для організації його діяльності, в першу чергу - освітнього процесу.

5. Повноваження по самостійному формуванню контингенту учнів і реалізації їх прав в галузі освіти. Освітня установа, самостійно формує контингент, здійснює контроль за своєчасністю і якістю надання освітніх послуг, здійснює додаткове матеріальне забезпечення і пільги; забезпечує належні умови утримання та роботи підрозділів громадського харчування і медичних установ.

Посилення корупційних ризиків у владних структурах, слабкість і неефективність вітчизняного механізму правоохоронної діяльності, глибока системна криза показали нездатність правоохоронних органів повноцінно виконувати покладені на них завдання, що вимагає суттєвих змін в системі підготовки кадрів. Професійна некомпетентність та моральні якості у багатьох працівників правоохоронної системи набули деформацій, під впливом посилення корупційних ризиків та кризи системи управління, виник конфлікт їх особистих та суспільних інтересів, що підриває довіру з боку суспільства.

Модернізація державних правоохоронних структур без трансформацій в системі підготовки кадрів, не призведе до радикальних змін та підвищення ефективності правоохоронного комплексу, не дасть очікуваних результатів. Таким чином, сучасний обсяг реформаторських заходів в правоохоронній системі України носить точковий, обмежений характер. Він не зачіпає всієї правоохоронної системи та ізолюваний від багатьох інших проблем правоохоронної діяльності. Ми вважаємо, що однією з важливих умов подолання таких масштабних і глибинних соціальних та правових проблем є принципово

новий концептуальний підхід до державної політики в сфері правоохоронної освіти.

Ефективна державна правоохоронна політика в сфері освіти, це основа для успішного вирішення завдань підвищення дієвості всієї правоохоронної системи. Правоохоронна політика в сфері освіти має цілком конкретний зміст, цілі, завдання, функції, пріоритетні напрями. Вона виходить з певних принципів, які дають можливість виробити та практично реалізувати правоохоронні ідеї та цілі стратегічного реформування системи освіти.

На концептуальному рівні, освітня правоохоронна політика вимагає детального опрацювання питань щодо навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації суб'єктів правоохоронної діяльності. У формуванні правоохоронної політики в сфері освіти можуть брати участь юридичні та фізичні особи, сфера інтересів яких знаходиться в площині бажання отримати системні знання та навички, не обмежуючись лише знаннями в сфері кримінального середовища, а мати знання в сфері соціально-економічних зв'язків та процесів, різних рівнів аналізу правових аспектів тощо.

Тепер коротко зупинимося на деяких, на наш погляд, пріоритетних напрямках правоохоронної політики в сфері підготовки правоохоронних кадрів та модернізації цієї системи. Освітній процес повинен передбачати наявність в програмах дисциплін, які формують компетенції по вдосконаленню організаційно-правових основ контролю та боротьби зі злочинністю, і насамперед із найбільш небезпечними формами її прояву: організованою злочинністю, у тому числі злочинними спільнотами, корупцією та казнокрадством, незаконним обігом наркотичних засобів, терористичними проявами, злочинністю, як живильним середовищем її найбільш небезпечних форм.

Координаційна роль держави в організації правоохоронної освіти полягає в розробці заходів на рівні державної політики щодо подолання роз'єднаності різних відомств в питаннях надання освітніх послуг, посилення взаємодії органів влади з правоохоронними органами, об'єднання ресурсів та засобів для виконання спільних завдань. В цьому зв'язку, особливо актуальною є проблема розробки єдиних критеріїв ефективності освітньої діяльності в правоохоронній системі. На жаль, показники оцінки спеціальних структур, що надають освітні послуги в сфері

правоохоронної діяльності, багато в чому формальні і не відображають істинного становища досягнення ними соціальних цілей освіти.

У вирішенні проблем вдосконалення критеріїв оцінки правоохоронної освіти потрібно уникнути формально-кількісного підходу, а показники ефективності освіти в правоохоронній діяльності мають вимірюватись суто якісними критеріями, бути орієнтованими не скільки на відомчі, але і на задоволення загальнодержавних, громадських інтересів. Сьогодні потрібні реальні та дієві заходи щодо підбору, професійної підготовки та перепідготовки особового складу, підвищення правового статусу працівників.

Державна політика в сфері освіти правоохоронців повинна бути орієнтована на підвищення рівня матеріального, побутового та соціального забезпечення здобувачів освіти, їх рівень життя має бути гідним, відповідати покладеній на них високій відповідальності, а служба в органах — престижній. І, безсумнівно, треба вирішити завдання щодо відновлення та підвищення до них рівня довіри та підтримки з боку суспільства.

Забезпечення результативної роботи всього механізму правоохоронної системи неможливе без надійно функціонуючого контролю з боку суспільства, а також розвитку принципу публічності діяльності цих органів. Їх закритість — живильне середовище для корупції, зловживань та прийняття незаконних рішень, що порушують або ущемлюють права та законні інтереси громадян. Дієвий контроль, сприятиме максимально можливій відкритості усієї сфери публічної діяльності та більшою мірою гарантуватиме забезпечення принципів соціальної справедливості.

Необхідно розробити та прийняти нормативно-правові акти, аби регламентувати принцип публічності в освітній діяльності правоохоронних органів. Державна політика стимулювання правоохоронної освіти відіграє провідну роль у виконанні правозахисної функції держави, встановленні гармонійних відносин особистості та влади. Основою виходу її зі стану кризи та підвищення ефективності системи освіти в правоохоронній діяльності може стати державне регулювання процесом надання освітніх послуг, які слід формувати загальними зусиллями вчених та практиків, усіх тих, хто зацікавлений у подальшому правовому та демократичному розвитку освіти та науки в нашому суспільстві.

Якісне управління правоохоронними освітніми закладами залежить від гармонійного тандему педагогів, держави та громадянського суспільства. Все в навчальному закладі має відповідати нормам чинного законодавства про систему освіти. Управління діяльністю освітніх установ включає в себе і господарську діяльність, забезпечення здобувачів знань і колективу викладачів: якісними умовами праці, відремонтованими приміщеннями, бібліотечними комплексами, наявністю спортивних приміщень і спорядження, кабінетів образотворчого мистецтва, праці для проведення культурно-масових заходів.

Якість управління освітньою установою безпосередньо залежить від злагодженої системи контролю та аналізу всіх сфер діяльності освітніх закладів, рівня професіоналізму викладацького колективу і грамотного керівника. Саме директор освітнього закладу зобов'язаний розподілити обов'язки і сфери впливу, призначити відповідальних на різні напрямки навчального розвитку: господарської діяльності, факультативних занять, організації культурних заходів, гармонійна співпраця, забезпечення навчальної організації всіма необхідними інструментами для якісного, цікавого і доступної освіти. У такій атмосфері здобувачам освітніх знань буде простіше сприймати інформацію, розкривати свій потенціал і таланти, а викладачі зможуть більш ефективно і якісно проводити заняття і подавати необхідні знання, навички та вміння, що формується в умовах реалізації стратегічного розвитку правоохоронної діяльності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Активізація політики в сфері правоохоронної освіти пов'язана з реформами місцевого самоврядування та територіальної організації влади, що супроводжуються формуванням спроможного первинного інституту місцевого самоврядування – територіальної громади шляхом її укрупнення, надання можливості формування ресурсного забезпечення, можливостей для самостійного вирішення проблем місцевого розвитку. У відповідності до статті Законодавства сфера освітньої діяльності регулюється виконавчими органами всіх рівнів, а саме:

управлінням закладів освітньої діяльності, що знаходяться в територіальних громадах, управління матеріально-технічним та фінансовим забезпеченням; забезпеченням здобуття освіти, створення необхідних умов для молоді, розвитку її здібностей, трудового навчання, професійної орієнтації, продуктивної праці, сприяння діяльності навчальних установ; забезпеченням доступних та безоплатних освіти на відповідній території; забезпечення, відповідно до закону, розвитку всіх видів освітніх послуг, розвиток освітньої діяльності на базі різних видів власності [22].

У відповідності до Закону України «Про освіту» районними, міськими радами та радами громад несесться відповідальність за формування механізмів державного управління освітньою галуззю, забезпеченням якісними та доступними освітніми послугами на відповідних територіях; планування та забезпечення розвитку освітніх закладів; гарантії її доступності для всіх громадян, які проживають на відповідній території; створення рівних умов розвитку; здійснення інших повноважень, які передбачено законодавством [12].

Зміни до Бюджетного кодексу, визначають для органів місцевої влади базовий рівень додаткових повноважень по утриманню освітніх закладів. Активний розвиток процесу децентралізації в Україні передбачає зміни та реформи у всіх сферах суспільних відносин, освітніх процесах, які забезпечують надання послуг для населення всіх регіонів України. Таким чином, державна освітня політика повинна відповідати формам адміністрування, враховуючи ступінь централізованості, децентралізованості.

Таким чином, політика в сфері правоохоронної освіти, повинна враховувати особливості функціонування централізованих систем управління всіма підсистемами об'єкта управління і реалізуватись через діяльність управлінських інститутів різних рівнів. Така система дає можливість швидко усунути недоліки в діяльності підсистем та мінімізувати втрати. Централізована структура системи управління значним чином зустрічається з недоліками, які позначаються на підсистемних діях. Децентралізовані системи визначають можливість управління підсистемами окремими управлінськими органами, які несуть відповідальності за діяльність підсистем. Централізовані системи порівняно з децентралізованими є більш результативною, але вимагає чіткого нормативного врегулювання .

Управляти освітніми закладами в сфері правоохоронної діяльності означає керувати всіма компонентами, що формують управлінську систему, серед яких освітні ресурси, включаючи матеріально-технічні, інформаційно-методичні, кадрове забезпечення, фінансово-економічне тощо. Задачі децентралізованих управлінських систем освітніми закладами полягають в забезпеченні системних взаємозв'язків, узгодженості дій всіх учасників управлінського процесу, які формують спільну мету. Розвиток зв'язків у горизонтальному полі, дає можливість посилити інтеграційні залежності та партнерство, забезпечити стабільність функціонуючих структур, прогресивність розвитку підсистеми, формуюючи чинники сталості. [21].

Правоохоронні освітні заклади як організована та керована соціальна система, зазнають значних впливів зовнішніх чинників, які викликають зміни змісту та контрольних функціях, цілепокладання тощо, що актуалізують потреби децентралізованого управління, забезпечуючи стабільну діяльність закладів та їх поступове удосконалення. Освітні заклади в правоохоронній системі повинні враховувати такі зміни та впливи для необхідних перебудов існуючих традиційних систем, переглянути організацію та планування роботи, удосконалити і запровадити інноваційні механізми управління.

Посилення впливів зовнішніх чинників визначає сучасну характерну рису процесу децентралізації державної політики, є об'єктом наукового пошуку. Узагальнюючи ознаки децентралізації освітньої політики в підготовці правоохоронних кадрів, потрібно акцентувати увагу на необхідності узгодженості

в діях суб'єктів управління, що здійснюється шляхом реалізації комплексу запланованих дій, заходів, впливів.

Сучасне поняття «децентралізації» потрібно розглядати з точки зору системи адміністрування, як частини змін функціональних обов'язків владних структур від центральних органів влади до місцевого самоврядування з розширенням компетентностей та можливостей управління ресурсним потенціалом для місцевих влад [3, с. 218]. Децентралізаційні процеси передбачають передачу бюджетних функцій територіальним громадам. Ціль таких перерозподільчих дій пов'язана з наданням можливості приймати управлінські рішення і розпоряджатися ресурсами місцевим владам, для підвищення ефективності системи публічного управління та інструментів реалізації державної політики. Процес формування основ «нового державного управління» нерозривно пов'язаний з децентралізаційними змінами [17].

Європейською хартією місцевого самоврядування, ухвалено ряд фундаментальних принципів та визначені функції місцевих влад, ці рішення відображають спрямованість на демократію, ефективне адміністрування та децентралізацію владних повноважень. Місцеве самоврядування дає максимальну можливість реалізувати гарантоване державою право та реальну здатність територіальним спільнотам, інститутам громадянського суспільства сформувати системи управління ресурсами та самостійність вирішити задачі розвитку публічного сектору, відповідно до конституційних норм та законодавства країни. Основи побудови принципів місцевого самоврядування відповідно до Хартії застосовують до всіх видів органів місцевого самоврядування [14].

В політиці держави в сфері правоохоронної освіти важливо вирішити питання децентралізації у використанні фінансових ресурсів, зміну фінансових повноважень органами регіонального управління, що виступає базовою основою незалежної публічної політики в сфері надання освітніх послуг. Децентралізаційні процеси надають більшої публічності, прозорості, відкритості в ухваленні управлінських рішень, збільшують можливість місцевих влад в розвитку територій; децентралізована фіскальна політика сприятиме ефективності суспільних послуг, раціоналізації видаткових частин бюджетів територіальних громад [5].

Децентралізація процесу прийняття рішень в сфері державної освітньої політики створює можливості залучення мотивованих закладів освіти та громадських організацій в процес адміністрування, реалізації механізмів та інструментів прийняття управлінських рішень, оцінювання результативності виконаних дій. Стимулюючи функцію по упровадженню децентралізованого регулювання освітніми закладами виконує зростання попиту на якісне надання освітніх послуг, яке може бути досягнуте через втілення інноваційних інструментів публічної політики. Одним з основних інструментів публічної політики в сфері освіти може стати публічно-приватне партнерство, кооперація. Вивчення особливостей децентралізаційних процесів в управлінні освітніми закладами, показало необхідність вирішення ряду проблем, а саме:

- приведення у відповідність цілей управління з потребами замовника освітніх послуг;
- управління закладами освіти потребує чіткого розмежування функціональних обов'язків різних рівнів освітньої системи;
- децентралізоване управління потребує визначення опорних освітніх закладів на різних рівнях надання освітніх послуг.

Децентралізація адміністрування освітніми закладами покликана забезпечити модернізацію їх ресурсного потенціалу, передбачити і прогнозувати закономірності змін об'єкта управлінських дій, які можуть забезпечити отримання нового якісного стану об'єктів, змінити їх структуру, показники результативності. Децентралізація управлінських функцій освітніми закладами, підтверджується прогресивним, якісним зростанням показників виконання управлінських рішень. Зростання мотивів до модернізації управлінських структур, позначаються на політиці держави, її основних напрямів. Позитивним показником децентралізаційних процесів в горизонтальній управлінській системі є підвищення якості ухвалення управлінських рішень, які не потребують утвердження по владній вертикалі. Процес прийняття управлінських рішень, ставить задачі на загальнонаціональному і локальному рівні, по формуванню стійких комунікацій, «перетворюючи статичну сукупність компонентів – у динамічно функціонуючу систему з якісно новими інтегративними властивостями» [2].

Децентралізаційне управління розподілом функціональних обов'язків в управлінській горизонталі є необхідною умовою розвитку інститутів

територіальної влади, які розглядаються, сучасною управлінською наукою, як поєднання елементів соціальної структури з територіально-адміністративними інструментами регулювання . Негативними сторонами децентралізації є поява нетипових якісних характеристик підсистеми, елементів відособленості, які приводять до конфліктності, ослаблюють контроль, знижують спільну мотивацію в результатах управління тощо.

Упровадженню децентралізації в системі публічного управління це інноваційний процес, що вимагає детальних досліджень по вивченню та теоретичному обґрунтуванню моделей державної політики в сфері правоохоронної освіти, що передбачає розширення завдань досліджень. Визначено, що моделі публічного управління правоохоронними закладами освіти повинно визначати відповідні програми, сценарії, комплекс дій та інструментів по досягненню позитивних результатів управлінського процесу, який забезпечить формування нової організаційної структури, а організаційні складники децентралізації дозволять досягти значного впливу на освітню систему.

Вирішальне значення політики держави в сфері правоохоронної освіти та чинники розвитку професійної поліцейської освіти справили зміни у 70-ті роки двадцятого століття відношення до соціального призначення поліції, що знайшло вираження в ідеї служіння поліції суспільству у тісній співпраці з інститутами громадянського суспільства. Залишається в силі і традиційне призначення поліції, щодо втілення в життя законів, попередження та припинення злочинів. Вважається, що сучасні поліцейські повинні знати чинне законодавство, володіти вогнепальною зброєю, вміти керувати різними безпековими системами, розумітись в інформаційних технологіях, комп'ютерах та інших технічних засобах, вміти проводити рятувальні операції тощо.

Щоб побудувати високопрофесійну та ефективну систему освіти правоохоронних органів, організувати та спланувати її діяльність, викладацькі кадри та менеджмент навчальних закладів поліції потребує якісних критеріїв оцінки вищих показників професіоналізму, інтелекту, творчих здібностей, чесної взаємодії один з одним, корпоративності, цілеспрямованості, навичок менеджменту, міжособистісного спілкування, здатності працювати в команді, партнерства з тими, хто не належить . Такі вимоги, будуть впливати на сучасне призначення поліції, виступати організаційно-смісловим орієнтиром у створенні

та функціонуванні систем професійної поліцейської освіти. Сьогодні, якісна освіта працівників правоохоронних органів вважається необхідною умовою успішності державних реформ у сфері публічної та національної безпеки

Наразі, територіальні громади мають недостатньо сприятливі соціально-економічні та правові умови для розвитку системи освіти в правоохоронній діяльності. Успішність публічної політики в сфері правоохоронної освіти залежить від сприятливих умов розвитку локальної економіки, при реалізації конструктивних підходів до формування моделі соціально-економічних відносин між основними учасниками освітнього процесу на територіальному рівні. Тоді критеріями ефективності управління будуть рівень якості надання освітніх послуг та підвищення якості освітньо-навчального процесу за рахунок раціонального використання місцевих ресурсів.

Досягнення стійкості та конкурентоспроможності освітніх систем в сфері правоохоронної діяльності в територіальних громадах має базуватися на розвитку людського капіталу (через освіту, соціальну мобільність, активізацію громади, здоровий спосіб життя та розвиток культури й творчості), комфортного безпечного середовища (через цивільний захист та безпеку населення, розвиток сільських територій, соціальний захист населення, збереження довкілля, охорону здоров'я) та збалансованого розвитку економіки (через місцеві фінанси, інвестиції та бізнес, туризм, міжмуніципальне співробітництво). Раціоналізація пропозицій мешканців може бути забезпечена за рахунок навчання новим видам правоохоронної діяльності, залучення додаткового фінансування (чи співфінансування) проектів, створення нових робочих місць.

Отже, в сучасних умовах набуває особливої уваги теорія децентралізованого управління наданням освітніх послуг, що послідовно імплементується в освітніх системах та політичних діях держави, в тому числі і в практику управління закладами освіти в системі правоохоронної діяльності. Цей процес значною мірою залежить від керівництва закладів, які несуть наслідки організаційно-розпорядничої відповідальності, делегують основні повноваження кваліфікованим спеціалістам, компетентним фахівцям, на основі використання владних повноважень. Вивчаючи стан управління закладами правоохоронної освіти, можна констатувати, що реалізація державної політики в сфері правоохоронної освіти повинна здійснюватись компетентними і досвідченими

керівниками, управлінцями, авторитетними педагогами, лідерами змін, умілими організаторами. В умовах децентралізації на органи місцевого самоврядування покладаються нові функції, ролі, та завдання пов'язані з стратегічними напрямками розвитку закладів правоохоронної освіти, відповідно до нових соціальних вимог та якісних показників надання освітніх послуг.

РОЗДІЛ 3

ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРАВООХОРОННОЮ ОСВІТОЮ В НІМЕЧЧИНІ

Освітня політика є одним із пріоритетів сучасної державної політики. Її основним завданням є забезпечення узгодженості і якості освіти та навчання із загальними потребами та потребами суспільства й часу. Відсутність якості у цій сфері є шкідливою як для окремих осіб так і для держави. Освітня політика - це живий процес, а освіта практично постійно повинна змінюватися. Прискорення досягнень науки, техніки і технологій та їхній вплив на життя та прогрес суспільства ускладнює досягнення узгодженості між рівнем освіти і наявними потребами ринку праці. Якщо різниця між рівнем освіти та наявними соціальними потребами стає непереборною, криза в галузі освіти поглиблюється.

Такі ситуації, як правило, стосуються освітніх реформ у системі правоохоронної діяльності, які за сприяння зарубіжного досвіду, багато в чому адекватні громадським процесам демократизації освіти, адаптації та впровадження у практику діяльності правоохоронної системи. Зарубіжні та вчені активно здійснюють детальне вивчення досвіду професійної підготовки, виховання та освіти співробітників органів внутрішніх справ, напрямів та методології його адаптації та впровадження.

Поліцейська освіта в Німеччині є добре організованою, стійкою та досить ефективною системою, функціонування якої обумовлене багато в чому державною та громадською підтримкою, конкурсним принципом відбору найбільш здібних та інтелектуально підготовлених кандидатів на поліцейські посади, практичною спрямованістю освітньої діяльності. Взаємозв'язок теорії та практики здійснюється в процесі взаємного коригуючого впливу, що забезпечує досягнення високих професійних якостей поліцейських.

Досвід реалізації професійної освіти співробітників поліції дає можливість вийти за рамки вітчизняних педагогічних традицій, подивитись на освіту поліцейських з точки зору нових існуючих концепцій та категорій, краще

зрозуміти та вдосконалити шляхи та способи вирішення науково-практичних проблем, удосконалити професіоналізм працівників освіти. Професійна освіта включає навчання професіям і підвищення кваліфікації, де навчання професіям розуміється як перша стадія професійної освіти, що веде до набуття професійних знань та навичок. Педагогічна концепція системи професійної освіти спирається на ідею багатополярності позицій у гносеології та методології науки та відстоює ідею багатоваріантності розвитку педагогічного знання. У професійній педагогіці Федеративної Республіки Німеччина - країни, яка має глибокі філософські традиції та високий рівень сформованості педагогічної теорії, що адекватно відображає потреби суспільства, що досягло високого економічного рівня[25].

У сучасному демократичному суспільстві поліцейська служба є дуже поважною професією та дуже складним видом соціальної діяльності. Освітній та культурний рівень поліцейських розглядається як основний фактор, що забезпечує прогресивний розвиток поліції, а поліцейська освіта – як потужний резерв підвищення ефективності поліцейської діяльності. Зрозуміло, «у кожній країні існує своя унікальна система відбору, розстановки та підготовки відповідних фахівців для поліції, що склалася під впливом територіальних, історичних, політичних, соціально-економічних факторів та особливостей національних правових систем»

«Поліція Федеративної Республіки Німеччина має свою відомчу систему підготовки кадрів, яка, однак, не є абсолютно замкненою по відношенню до загальнонаціональної системи освіти та побудована на засадах наступності та узгодженості з нею. Крім того, німецька відомча освітня система входить до загальноєвропейської системи професійної поліцейської освіти, а також є однією з найзначніших та найяскравіших складових світової освітньої системи» [25].

Німецька модель професійної підготовки кадрів поліції заслужено вважається однією з найефективніших та найефективніших у світі. Її характерними ознаками є: ґрунтовність базової підготовки, після якої для роботи у певній службі поліції необхідно пройти ще й спеціалізоване навчання; наявність у змісті навчання, незалежно від спеціалізації, загальних ключових компонентів, що дозволяє у разі реорганізації проводити швидко перекваліфікацію співробітників; обов'язкове додаткове навчання перед призначенням на нову посаду; логічна

послідовність та обов'язковість проходження кожним поліцейським усіх ступенів освіти[26].

Проте система відомчої освіти в Німеччині наприкінці минулого століття зазнавала дуже серйозної критики, особливо в галузі підготовки середнього та вищого керівного складу поліції. У міру ускладнення діяльності поліції зростала потреба у більшому розвитку знань, умінь та навичок у поліцейських. Вони стали здійснювати підготовку середнього та вищого начальницького складу за університетською програмою та відповідно до вимог та стандартів Європейського союзу, розширився та поглибився зміст освітніх програм. Вищі школи поліції земель і федеральні освітні установи, які готують поліцейські кадри, розпочали підготовку кадрів лише на рівні бакалаврату, а університетів поліції Німеччини (колишня Поліцейська академія управління) - лише на рівні магістратури.

Підвищилися вимоги до освітнього рівня кандидатів на посаду молодшого складу поліції. Якщо раніше прийому до органів земельної поліції наявність в кандидатів закінченої середньої освіти був обов'язковим, нині практично у всіх землях необхідною умовою прийому працювати є наявність середньої освіти. За старої системи підготовки кадрів для того, щоб обійняти посаду старшого начальницького складу, потрібно було пройти початкове навчання на посаду молодшого складу та відслужити на цій посаді певний термін. і одночасно вступати до навчального закладу, що веде підготовку кадрів для середньої виконавчої ланки.

Вищі освітні організації федеральної поліції включають Вищу школу німецької поліції, Спеціальну вищу школу громадського управління та судочинства, відділення Поліція (Фюрстенфельдбрук); Берлін - факультет Поліція та управління безпекою (Берлін); Бранденбург – спеціальну вищу школу поліції землі Бранденбург; Бремен – Інститут громадського управління, факультет Поліцейська служба; Гамбург – Спеціальна вища школа громадського управління Гамбурга; Академія поліції Гамбурга; Гессен - Інститут поліції та управління Гессена (Вісбаден); Ме-кленбург-Передня Померанія – Спеціальна вища школа громадського управління, факультет Поліція та юстиції (Гюстров); Нижня Саксонія – Поліцейська академія Нижньої Саксонії (Нінбург (Везер)); Північний Рейн-Вест-фалія поліції (Мюнстер); Інститут Федерального відомства кримінальної поліції, факультет Кримінальна поліція (Вісбаден); Спеціальна вища

школа громадського управління (Конституційний захист) (Брюль); Інститут федеральної поліції (Любек) [26].

Співробітники вищого керівного складу поліції ФРН навчаються централізовано на федеральному рівні в Університеті поліції Німеччини у Мюнстері (земля Північний Рейн-Вестфалія). Система професійної поліцейської підготовки у ФРН – це багатовимірна структура, яка визначається, з одного боку, рівнями поліцейської ієрархії (молодший склад, середній начальницький склад, вищий управлінський склад), з іншого - рівнями професійної освіти (середня, вища, - післядипломна вища).

Підготовка кадрів поліції проводиться у відомчих навчальних закладах трьох рівнів. Перший рівень - первісна підготовка у навчальних закладах поліції федеральних земель та Академії Федеральної поліції (у м. Любек) для працівників федеральної поліції. Тут вивчаються загальний, спеціалізований та заключний курси, а також складаються іспити на право заміщення посад молодшого начальницького складу. Термін навчання – два з половиною роки.

Другий рівень - підготовка середнього начальницького складу, що проводиться для працівників земельної поліції у вищих школах поліції, а там, де їх немає, - у вищих коледжах державного управління та правосуддя МВС федеральних земель. Співробітники Федерального відомства кримінальної поліції, Федерального відомства із захисту Конституції навчаються у Федеральному коледжі державного управління МВС ФРН, а співробітники Федеральної поліції – в Академії Федеральної поліції та Федеральному коледжі державного управління. Навчання ведеться за програмою вищої професійної освіти або бакалаврської програми. Термін навчання – три роки [26].

Третій рівень - підготовка вищого начальницького складу в Університеті поліції Німеччини (разом із вищими освітніми установами поліції земельного та федерального рівня) за магістерською програмою. Термін навчання – два роки [25].

Система професійної поліцейської освіти ФРН надає широкі можливості співробітникам поліції для додаткової освіти – це комплекс курсів перепідготовки, підвищення кваліфікації, удосконалення. Багато хто з німецьких поліцейських прямує за кордон на науково-практичні семінари, конференції та різні спеціалізовані курси. Початкова професійна підготовка відбувається у навчальних

групах, очолюваних керівником. Теоретичні предмети, основний навчальний курс та спеціальні предмети викладають службовці поліції вищого начальницького складу, які мають великий досвід викладацької діяльності та отримали спеціальну педагогічну підготовку[26].

Загальноосвітні предмети та соціальні науки викладають викладачі, які мають вищу освіту. Практичне навчання та практичні заняття здійснюються виключно службовцями поліції начальницького складу підвищеної ланки, які отримали спеціальну підготовку на педагогічних семінарах. Частково заняття у навчальних групах проводять співробітники поліції середнього начальницького складу, які не мають спеціальної підготовки, що свідчить про наявність проблеми кваліфікації навчального персоналу. Окрім участі у педагогічних семінарах для підвищення кваліфікації навчального персоналу жодних заходів не передбачено.

У порівнянні з навчальним персоналом звичайних навчальних закладів можна зробити висновок, що для всього реєстру визнаних державою викладацьких професій у спеціальних приписах передбачені точні норми та вимоги щодо перепідготовки та підвищення кваліфікації. Для федеральних службовців, що займаються викладацькою діяльністю, є Розпорядження про підготовку до педагогічної діяльності у професійному навчанні викладацького складу у складі федеральних службовців. Для федеральних службовців, зайнятих у навчальному процесі як основний викладацький персонал, у федеральному розпорядженні про службову діяльність передбачено подібний навчальний курс.

Для викладацького складу співробітників поліції немає подібних розпоряджень, що регулюють педагогічну кваліфікацію навчального персоналу, крім загальних службово-правових розпоряджень. Початкова професійна підготовка має тривалість 30 місяців та структурно поділена на основне, продовжене та заключне навчання. Основне навчання складається з теоретичної підготовки з основних навчальних курсів та практичної підготовки з розділів оперативно-розшукової діяльності, засобів зв'язку, збройової техніки та стрільби, а також фізичної підготовки. Після завершення цього курсу передбачено іспит, практичне навчання оцінюється балами.

На другому етапі навчання не передбачено теоретичного курсу, здійснюється спеціально-теоретичне та практичне навчання з розділів оперативно-розшукової діяльності, збройової техніки та стрільби, загальної фізичної

підготовки, плавання та рятування на воді, оперативної самооборони, техніки керування автомобілем, транспортної служби, навчання користування засобами зв'язку, техніки та тактики фотографування. Цей курс навчання передбачає тримісячну практику у спільній поліції.

На останньому етапі здійснюється теоретичне та практичне навчання з оперативно-розшукової діяльності, користування засобами зв'язку та спеціальної підготовки, фототехніки та тактики, офіційної комунікації, збройової техніки та вогневої підготовки, фізичної підготовки, машинопису. Є можливість повторного проходження останнього етапу навчання та складання іспиту, якщо перший іспит не був складений або не набрано мінімальної кількості балів з вогневої підготовки.

По завершенні основного етапу професійної підготовки проводиться іспит з предметів політичного циклу (історія), німецької мови (правопис, риторика), англійської мови, психології (соціології), загального поліцейського права, правових норм, що регулюють роботу транспорту, криміналістики, кримінально-процесуального права, публічного посадового права та оперативно-розшукової діяльності. Спеціальний іспит №1 проводиться з таких предметів: німецька мова; психологія (соціологія); державне та конституційне право; поліцейське право (адміністративне право, дисциплінарне право, захист даних); кримінальне право (кримінально-процесуальне право, сукупність правових норм, що регулюють адміністративну відповідальність за правопорушення, цивільне право); право втручання; правові норми, що регулюють роботу транспорту, та криміналістика. За умови складання спеціального іспиту №1 навчання вважається завершеним [].

Таким чином, професійна підготовка поліцейських розділена на незалежні один від одного теоретичні та практичні відрізки навчання, як це передбачається в «дуальній системі освіти», що отримала визнання у загальній системі освіти, тоді як вона має орієнтуватися на професійні вимоги. Професійні вимоги є базис професійної підготовки поліції та є цілями навчання. Постановка завдань, які з різних законів, поліцейське право, передбачає наявність в співробітників поліції великих знань у сфері права.

Складність повноважень, що впливають із законів, вимагають знань, що набагато перевищують названі закони. Деякі склади злочинів передбачені у спеціальних законах, таких як право на проведення зборів, закон про поведження з наркотичними та психотропними речовинами та інші, що потребує наявності

спеціальних знань цих законів. Отже, поліцейський повинен мати достатній обсяг юридичних знань для того, щоб бути в змозі безпомилково з точки зору права виконувати свої завдання.

Закони дають поліцейським правові повноваження на втручання у основні права громадян, реалізації яких частково допустимі засоби примусу до застосування вогнепальної зброї. Застосування засобів примусу має дуже високі обмежувальні правові рамки, що передбачають великі знання у сфері прав на втручання. Необхідне також практичне вивчення поведінки з засобами примусу, щоб не переступити дуже вузькі межі прав на втручання у разі застосування на практиці, що досягається в єдності теоретичних знань і практичних навичок.

При здійсненні професійної діяльності поліцейські спілкуються з людьми різного соціального походження в різних життєвих ситуаціях, що мають різні особистісні якості, що створює певні труднощі. У цьому випадку потрібні не юридичні знання, а знання людей та відповідних ситуацій поведінки для запобігання або усунення конфлікту, що досягається психологічною підготовкою, що дає поліцейським знання про причини та види проявів людської реакції. Поліцейський повинен вміти встановити, в якому психічному стані перебуває людина, з якою він зараз спілкується, і який вплив вплинуть вживані до нього заходи.

Сучасний німецький поліцейський повинен керуватися положеннями Основного закону та професійної етики, що вимагають певного виду та способів здійснення втручання, знати мову як засіб комунікації абсолютно необхідний, тому що без цього неможливе подолання конфлікту. До засобів комунікації відносяться не лише мова, а й жести, міміка. Навчання використанню необхідної єдності різних комунікативних засобів досягається в результаті теоретичного та практичного навчання комунікації, метою якого є вироблення здібностей та навичок при спілкуванні з людьми різного соціального походження, уникати конфліктів і завойовувати довіру.

Необхідно також враховувати вимоги до поліції населенням, основним з яких є близькість до громадян, що означає не лише невелику відстань до поліцейської дільниці, а й можливість особистого соціального контакту зі співробітником поліції, готовим терпляче вислухати та надати допомогу. При цьому мається на увазі не поліція загалом, а кожен окремо взятий співробітник,

який втілює необхідну близькість до громадян. Громадяни вважають, що мають право на таку поліцію, оскільки вони сплачують податки, а поліція належить до сфери послуг для громадян [25].

У процесі навчання поліцейський повинен сформуватися як самостійна соціальна особистість, яка засвоїла цінності Основного закону, що має керівну, соціальну та професійну компетенцію подолання конфліктів. Професія поліцейського передбачає наявність оперативних ситуацій, в яких співробітник повинен вживати непопулярних у населення заходів, що йдуть у розріз з його особистісними або політичними установками, що не повинно призводити до роздвоєння особи, а має стати складовою частиною поліцейської діяльності.

Навчання орієнтоване на індивідуальну службу, але також проводиться підготовка до дій у складі відділень. Теоретичні знання викладаються відповідно до виконуваних функцій і повинні забезпечити правильне та безпомилкове застосування права. «Вимоги до професії поліцейського визначаються значною мірою суспільними та технологічними змінами; великою впевненістю населення у професійності поліції; якісним та кількісним збільшенням завдань; вимогами узгоджених та переконливих стратегічних концепцій у актуальних сферах забезпечення безпеки; вимогами технологічних інновацій»[26].

Прості стереотипи поведінки минулих часів не відповідають сучасності, відповідно до цього змінився вигляд професії поліцейського, що відповідає «інженеру безпеки», з одного боку, та «соціальному інженеру», з іншого боку, визначальними компонентами якого є високий рівень спеціальної, соціальної компетенції та вміння вирішувати проблеми. Ці компетенції включають всеосяжні юридичні знання, знання психології людини і мовну компетенцію, важливими вимогам до поліції повинні мати високий рівень професіоналізму, що передбачає розвиток таких ключових кваліфікацій, як зацікавленість, самостійність, відповідальність, стійкість проти стресів, толерантність, гнучкість, креативність, критичність, інтуїція, комунікативна компетенція, здатність до інтеграції та кооперації приймати рішення, а також здатність до абстрактно-аналітичного, цілісного та цілеспрямованого мислення.

Для досягнення цих кваліфікацій поліцейський повинен, по-перше, мати інтерес, мужність, фізичну досконалість та витривалість і, по-друге, успішно закінчити спеціальну вищу школу поліції. У Програмі внутрішньої безпеки в

пункті про кар'єрну кваліфікацію викладено, що керівні функції у спільній поліції ставляться за старший і вищий начальницький склад [26].

Цілі професійної підготовки та завдання поліції не можна розглядати ізольовано, оскільки вони доповнюють одне одного. Вища школа поліції має на меті забезпечити реалізацію цілей у межах своїх можливостей. У земельних розпорядженнях про організацію професійної підготовки поліції та порядок проведення іспитів сформульовано освітні цілі.

Навчання має забезпечити придатність студентів до виконання службових завдань підвищеного начальницького складу за допомогою: закріплення наукових знань, методів, способів діяльності; розвитку професійно-практичних навичок та умінь; формування особистості; розвитку здатності та готовності орієнтуватися в постійно змінюваних завданнях та умовах праці поліцейських; формування навичок самостійного навчання та критичного ставлення до сфери професійної діяльності; підготовки до несення особливої відповідальності перед суспільством у вільній демократичній та соціальній державі.

Студенти повинні навчитися працювати цілеспрямовано, виходячи за рамки вивчених предметів, в умовах залучення до суспільно-наукової постановки завдань. Вони мають бути сформовані навички типової діяльності у ланці старшого начальницького складу. Після закінчення навчання вони повинні бути в змозі під час виконання службових функцій: застосовувати на практиці наукові пізнання та методи; самостійно або у взаємодії з іншими знаходити рішення щодо подолання проблем нового типу; усвідомлювати виникаючі в них як у керівників проблеми та застосовувати основні керівні принципи щодо підвищення мотивації підлеглих та виховання у них належної відповідальності; займати відповідну позицію щодо громадян, розвивати способи зменшення та ухилення від конфліктів між поліцією та громадянами та діяти відповідно до них; критично ставитися до суспільних подій [25].

Аналіз навчальних планів вищих шкіл поліції дозволяє зробити висновок, що навчання виконання керівних функцій не стоїть на чолі, оскільки навчальні цілі орієнтовані на застосування випускників як відповідальні виконавці патрульної служби. З іншого боку, цілі максимально орієнтовані формування відповідної поведінки та способів дії по відношенню до громадян (близькість до громадян), стратегій запобігання та подолання конфліктів, особистісних

характеристик. Оскільки поліція є адміністративним органом із повноваженнями втручання, навчання уникати, зменшувати та долати конфлікти набуває пріоритетного значення. Для досягнення навчальних цілей, а також розвитку навичок несення служби мають велике значення інші фактори, а саме: дидактичні умови, структура навчання, частково визначена у законодавчому порядку, зміст навчання, якість та кваліфікація навчального персоналу. Окрім навчальних цілей вищі заклади поліції ставлять перед собою наукові, які перебувають у дослідженні структури та змін поліції в рамках суспільних змін та використання нового досвіду та вимог в освітньому процесі. Прикладом цього є наукові розробки практичної проблеми наближення поліції до громадян, що означає відповідність поліції вимогам і очікуванням населення.

Таким чином, сучасні територіальні громади повинні зосередитись на створенні умов якісної підготовки спеціалістів в сфері правоохоронної діяльності, на забезпеченні безперервності освіти на початковому та середньому рівнях і підготовки поліцейських кадрів . З метою забезпечення такої безперервності муніципалітети повинні підготувати проекти та програми Європейської інтегрованої поліцейської школи. Така школа розширить можливості для транскордонного навчання на різних мовах, а також для підготовки фахівців для правоохоронних органів територіальних громад.

Державна політика правоохоронної освіти на територіальному рівні повинна включати створення умов для розвитку Технологічних парків, наукових платформ підготовки кадрів в сфері правоохоронної діяльності. Проекти повинні охоплювати всі рівні правоохоронної освіти, враховувати рекомендації науково-дослідницьких інститутів. Потрібно вести мову про створення Європейської інтегрованої школи, яка буде включати наступні напрями діяльності: можливість вивчення іноземних мов та здобуття освіти на міжнародному рівні ; адаптація навчальних програм до європейської практики правоохоронної діяльності; співпраця керівництва навчальних закладів з окремими підрозділами органів місцевого самоврядування; території громади надаватимуть можливість до технологічного обладнання для практичного навчання; надання освітніми закладами можливості студентських обмінів, які реалізуються у партнерстві з подібними школами за кордоном.

Європейська інтегрована підготовка правоохоронних кадрів забезпечить викладання іноземними мовами українською, англійською, німецькою, французькою, вихованці закладів освіти зможуть вступити до наступного навчального рівня і продовжувати навчання до університетського типу.

ВИСНОВКИ

Досліджуючи процес реалізації політики держави в сфері освіти правоохоронних органів ми прийшли до висновку, що децентралізоване управління освітніми закладами для підготовки поліцейських кадрів важливо зосередити на чинниках, що забезпечують демократизацію навчальних процесів та позначаються на результатах отримання якісних компетенцій. Дослідження підтверджує позитивну динаміку, враховуючи структури навчальних закладів, розвиток комунікацій та сформований досвід зарубіжних країн, безпосередню взаємодію правоохоронних освітніх закладів, територіальних громад, органів публічного управління, інших інститутів. На політику держави в сфері правоохоронної освіти впливає рівень мотивованості управлінських структур, які впливають на результати діяльності правоохоронних закладів освіти.

У системі децентралізованого управління закладом освіти важливе місце відводиться громадському контролю за органами місцевого самоврядування та навчальними закладами. Таким чином основні стратегічні напрями реалізації політики держави в сфері правоохоронної освіти, спрямовані на посилення громадського впливу на місцеві влади, активізацію публічно-приватного партнерства між державними структурами та освітніми закладами, усіма учасниками в системі надання освітніх послуг.

Освітній процес в сфері правоохоронної діяльності повинен бути спрямований на гарантування публічної безпеки в територіальних громадах, на захист інтересів і потреб пересічних громадян в реалізації своїх прав і свобод. Громадські об'єднання, інші інститути об'єднання громадян повинні сприяти розвитку освіти в правоохоронній діяльності. Місцеві влади повинні розробити систему механізмів та інструментів сприяння розвитку публічної політики в сфері правоохоронної освіти. Вони базуються на безпосередній, та опосередкованій участі органів територіальних громад в управлінських процесах закладами правоохоронної освіти.

Слід зазначити, що у децентралізованій системі управління освітою можуть проявлятися проблеми, які породжені зовнішніми суб'єктивними чинниками, які приводять до порушення взаємозв'язків між освітніми установами та органами влади, що не дає можливості самостійно і ефективно вирішувати завдання

реалізації політики держави в сфері правоохоронної освіти. Задача сучасного урядування полягає у підвищенні ефективності публічного управління освітніми закладами і подолання суперечностей централізації і децентралізації.

Таким чином, зазначені питання розвитку державної політики в сфері правоохоронної освіти повинні вирішуватись спільно з територіальними громадами та чітким розмежуванням функцій управління освітою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми шкільної освіти в Україні URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/aktualni-problemi-shkilnoyi-osviti-v-ukrayini/>.
2. Бюджетний кодекс України: закон України від 08.07.2010 № 2456 Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50. Ст. 1778.
3. Демографічна криза та нерівність в українській шкільній системі: аналіз нової бази даних "Шкільна карта України" URL: <https://cedos.org.ua/edustat/graph>.
4. Державна політика, законодавчі напрацювання, проміжні результати першого етапу децентралізації влади в Україні / gov.ua Державні сайти України. URL: <https://decentralization.gov.ua/about>
5. До уваги ОТГ: індекс спроможності шкільної освітньої мережі Децентралізації дає можливості. -2018. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/8889>.
6. Європейські стратегії для місцевих громад України та Молдови: досвід країн Вишеградської четвірки: методичний посібник , 2018. 76с.
7. Калініна Л. М., Топузов О. М. Аналіз базових засад управління опорним закладом освітнього округу. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2018. № 3. С. 21–27.
8. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96 // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
9. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. : «Дело», 1997. 488 с.
10. Методичні рекомендації щодо створення системи управління освітою об'єднаних територіальних громад URL: <https://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/2016-02-22-1.pdf>
11. Механізм розподілу додаткової дотації на утримання закладів освіти та охорони здоров'я в областях: погляд експертів URL: <https://decentralization.gov.ua/news/8790>.
12. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. К, 2017. 128 с.
13. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 49. Ст. 259.

14. Про загальну середню освіту: Закон України від 13.05.1999. Відомості Верховної Ради України. 1999. №289. Ст.230.

15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.

16. Про освіту. Закон України № 2145-VIII в редакції від 09.08.2019 Відомості Верховної Ради. 2017. № 38–39. ст. 380. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n1235>

17. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 № 1841 Відомості Верховної Ради України. 2000. №46. Ст.393.

18. Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій Постанова КМУ від 12.03.2005 р. N 179 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2005-%D0%BF>.

19. Результати ЗНО-2017: тенденції та висновки URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2270842-rezultati-zno-2017-tendencii-ta-visnovki.html>.

20. Стратегія розвитку освіти в громаді : практичний порадник. Войцех Мархлевські, Олег Процак. К., 2018. 56 с.

21. Act on Public Education № CXC from 2011. Available from: https://www.oktatas.hu/kepesitesek_elismertetese/english/legal_texts

22. Analiza systemu zarzadzania lokalna oswiata - przegląd zadani, narzędzi i dobrych praktyk. Wspólne planowanie i monitorowanie postępów, Praca zbiorowa pod redakcją merytoryczną Krzysztofa Jaszczolta, Osrodek Edukacji Rozwoju, Warszawa 2018

23. Baza dobrych praktyk [Zasób elektroniczny] - Tryb dostępu do zasobów: www.dobrepraktyki.pl

24. DAUN, Holger, 2004. Privatisation, Decentralisation and Governance in Education in The Czech Republic, England, France, Germany And Sweden. International Review of Education [online]. 1 July 2004. Vol. 50, no. 3-4, p. 325-346. [Accessed 7 July 2018]. DOI 10.1007/s11159-004-2626-2. Available from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11159-004-2626-2>

25. Hoegerle H. „Veraenderungen in den Polizeiaufbahnen" in Ausbildung in der Polizei. Seminarschlussbericht 16/1998. Polizeifuehrungsakademie (Hrsg.). Muenster. 1998. - 215 s.

26. Wiedermann U. „Ausbildungsreform in Niedersachsen" in Ausbildung in der Polizei. . Seminarschlussbericht 16/1998. Polizeifuehrungsakademie (Hrsg.). Muenster. 1998. - 215 s.

References

27. Prjahina M.V., Dushkin A.S., Martirosova N.V. Professiograficheskoe opisanie osnovnyh vidov dejatel'nosti v sisteme MVD Rossii na osnove kompetentnostnogo podhoda: monografija. - Sankt-Peterburg: SPb un-t MVD Rossii, 2012. - 152 s.

28. Policija zarubezhnyh stran: sistema organizacii i opyt professional'noj podgotovki kadrov: uchebnoe posobie / S.V. Asjamov [i dr.]. - Tashkent: Fan va texnologiya, 2010. - 452 s.

29. Shushkevich I.Ch. Sistema podgotovki kadrov dlja pravoohranitel'nyh organov zarubezhnyh stran (teoreticheskij i organizacionno-pravovoj aspekty): avtoref. dis. ... kand. jurid. nauk. - Sankt-Peterburg, 1998.